

Базові цінності та принципи мережевої взаємодії у мережевих системах місцевого розвитку

Ю. В. Борисенко, Т. В. Маматова

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

УДК 352:004.738:316.75

DOI: 10.15421/15201745

У статті здійснено огляд основних наукових публікацій у сфері дослідження процесів формування мережевих систем в управлінні місцевим розвитком, орієнтованим на громаду. Констатовано, що значна кількість фахових публікацій, які висвітлюють результати досліджень у різних галузях науки (філософія, економіка, публічне управління, педагогіка), свідчить про складність і багатовимірність трансформаційних процесів, пов'язаних із розвитком мережевої взаємодії, а також про значні теоретичні й практичні напрацювання, що можуть бути адаптовані до вітчизняної практики місцевого самоврядування у контексті реалізації підходу до місцевого розвитку, орієнтованого на громаду. Визначено, що у дослідженні мережі розглядаються як спосіб інтеграції суб'єктів місцевого розвитку із подальшим вивченням процесів розвитку мережі як інституту. Запропоновано введення у науково-практичний обіг поняття «мережева система місцевого розвитку» і подано його авторське формулювання. Показано, що до ключових цінностей мережевої взаємодії належать: довіра, незалежність, відповідальність. Запропоновано сім принципів мережевої взаємодії, які забезпечують результативність функціонування мережевих систем місцевого розвитку: добровільність, спільність цілей і дії, взаємна вигода / всебічна корисність, пріоритетність зв'язків, колегіальність прийняття рішень, конгруентність / узгодженість дій, структурування діяльності і поділ обов'язків.

Ключові слова: місцеве самоврядування; мережа; мережевий уклад; підхід до місцевого розвитку, орієнтованого на громаду; територіальна громада; принцип; цінність

Basic values and principles of the local development network systems

Yu. V. Borysenko, T. V. Mamatova

Dnipropetrovsk Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine

The article gives an overview of the main scientific publications in the field of research of the processes of network systems' forming for local development. The study found that a considerable number of professional publications covering the results of research in various fields (philosophy, economics, public administration, pedagogy), testifies to the complexity and multidimensionality of transformational processes associated with the development of network interaction, as well as to significant theoretical and practical developments, which can be adapted to the practice of domestic local self-government in the context of implementing a community-based approach to local development. The authors determined that in the research the networks are considered as a way of integration of subjects of local development with further study of the processes of network development as an institution. Consequently, the article proposes the implementation of the concept of «local development network system» into scientific and practical circulation: the local development network system is a system that forms a new structure on the basis of the interaction of a set of homogeneous and heterogeneous independent participants of the network, connected with certain integrational relations in order to maximize the effective use of available resource potential, guided by the general long-term objectives of the territory development and operate on the basis of the agreed upon rules on the basis of the

Цитування даної статті: Борисенко Ю. В. Базові цінності та принципи мережевої взаємодії у мережевих системах місцевого розвитку / Ю. В. Борисенко, Т. В. Маматова // *Аспекти публічного управління*. – 2017. – Т. 5. – № 12. – С. 17-26.

Citation of this article: Borysenko, Yu.V. & Mamatova, T.V. (2017). Bazovi tsinnosti ta prynsyipy merezhevoi vzaïemodii u merezhevykh systemakh mistsevoho rozvytku [Basic values and principles of the local development network systems]. *Public administration aspects*, 5 (12), 17-26.

Received: 23.11.2017

Accepted: 30.11.2017

values that recognized by the system's participants in terms of plurality of leadership, plurality of interaction levels and use of the united communication channels. The study highlighted that the key values of network interaction are: trust; independence; responsibility. Seven principles of network interaction that ensure the effectiveness of the functioning of the network systems of local development are proposed: voluntariness; common goals and actions; mutual benefit / all-round utility; priority of connections; collegial decision-making; congruence / coherence of action; structuring activities and division of responsibilities. As a result, prospects for further research are defined: the development of a scientific approach to the implementation of the network interaction principles through the substantiation of the process model for forming network interaction as the basis for the local development network systems' complex creation.

Keywords: local government; network; network layout; community-based local development approach; territorial community; principle; value

Базовые ценности и принципы сетевого взаимодействия в сетевых системах местного развития

Ю. В. Борисенко, Т. В. Маматова,

Днепропетровский региональный институт государственного управления Национальной академии государственного управления при Президенте Украины

В статье представлен обзор основных научных публикаций в области исследования процессов формирования сетевых систем в управлении местным развитием, ориентированным на общину. Констатируется, что значительная численность научных публикаций, освещающих результаты исследований в различных научных областях (философия, экономика, публичное управление, педагогика), свидетельствует о сложности и многомерности трансформационных процессов, связанных с развитием сетевого взаимодействия, а также о значительных теоретических и практических наработках, которые могут быть адаптированы к отечественной практике местного самоуправления в контексте реализации подхода к местному развитию, ориентированному на общину. Определено, что в исследовании сети рассматриваются как способ интеграции субъектов местного развития с последующим изучением процессов развития сети как института. Предложено введение в научно-практический оборот понятия «сетевая система местного развития» и представлено его авторскую формулировку. Показано, что к ключевым ценностям сетевого взаимодействия относятся: доверие, независимость, ответственность. Предложено семь принципов сетевого взаимодействия, обеспечивающих результативность функционирования сетевых систем местного развития: добровольность, общность целей и действий, взаимная выгода / всесторонняя полезность, приоритетность связей, коллегиальность принятия решений, конгруэнтность / согласованность действий, структурирование деятельности и разделение обязанностей.

Ключевые слова: местное самоуправление; сеть; сетевой уклад; поход к местному развитию, ориентированный на громаду; территориальная община; принцип; ценность

Постановка проблеми. Глобальна системна криза визначила зміну парадигми світового розвитку: перехід від індустріального способу виробництва до постіндустріального, а також від капіталістичного суспільства до посткапіталістичного. На думку авторів дослідження «Інституційне середовище глобалізованої економіки: розвиток мережевої взаємодії» [4], цей цивілізаційний зсув викликаний сукупною дією трьох чинників: глобалізації, п'ятої науково-технічної революції і третьої (після

появи мови, а потім писемності) революції у соціальних комунікаціях, пов'язаної з поширенням інтернет-технологій. Масові он-лайн комунікації призвели до зникнення соціальних відстаней, що призвело до різкого зростання динамізму середовища, рівня взаємозалежності учасників, що представляють різні системи, і ступеня непередбачуваності подій та ситуацій.

За висновками М. Кастельса, головною особливістю сучасного інформаційного суспільства, заснованого на цифрових технологіях, є не стільки домінування

інформації як таке, скільки мережева логіка її використання [19]. При тому він акцентує на наявності органічного зв'язку між новою технологічною парадигмою і формуванням мережевого укладу, коли в основу організації економіки і суспільства закладено мережеві інформаційні потоки, мережеві структури та мережева взаємодія. Відповідно до його прогнозів сучасна економіка спонтанно трансформується у мережеву систему і тим самим набуває якості «безперервно поточного простору потоків», що є здатним до безперервних оновлень.

Ці трансформаційні процеси описує і П. Друкер, наголошуючи у роботі [20] на тому, що національні спільноти видозмінюються і виникає нове «суспільство організацій» XXI століття: інноваційне зростання починається тільки тоді, коли в економіці складається особливе, динамічне мета-середовище, що утворюється численними мережевими колективами, які саморегулюються. Цей «функціональний плюралізм» описує і М. Портер, відзначаючи, що сучасна модель управління робить економічний розвиток результатом процесу колаборації, до якого залучено різні рівні влади, приватні компанії, освітні та наукові інститути, громадські організації [4].

Виявляється, що у контексті реалізації підходу до місцевого розвитку, орієнтованого на громаду, потенціал мережевої взаємодії, методологія і інструментарій формування відповідних процесів залишаються малодослідженими в Україні. Водночас, на наш погляд, зазначений напрям прикладних досліджень є надзвичайно актуальним із огляду на динамічність процесів децентралізації та збільшення кількості ініціатив, що спрямовані на підвищення спроможності територіальних громад.

Аналіз досліджень і публікацій. Обґрунтування трансформаційних процесів, що призводять до формування мережевого укладу економіки і врядування, здійснено у роботах Т. Б'орцель (T. Boerzel), Дж. Вебсера (J. Webser), П. Друкера (P. Drucker), М. Кастельса (M.

Castells), Д. Марша (D. Marsh), Р. Родеса (R. Rhodes), Р. Хаггінса (R. Haggins) та багатьох інших. Спроби виявити витоки і наслідки широкого поширення мережевих утворень у час інтерактивних інновацій знайшли відображення у публікаціях за різними сферами наукових досліджень: С. Ганаба, О. Поліщук (філософські аспекти поширення мережевої взаємодії) [3; 11]; О. Зозульов Д. Катюков, В. Малигін, Н. Смородинська, М. Шерешева, К. Шабан (характеристика мережевого укладу інноваційної економіки і мережевих ефектів сучасних міжорганізаційних об'єднань як базової ланки, що утворює її структуру) [4; 9; 13; 16]; О. Антонова, К. Богуславська, О. Котюков, О. Молодцов, С. Сморгунів, А. Ткаченко, І. Чикаренко [1; 2; 5; 10; 12; 14; 15] (особливості політико-управлінських мереж та впливи мережевого укладу на управління соціальними системами); Т. Ле-ван, В. Маковецька, В. Мелешко (формування оновленого освітнього простору) [6-8].

Таким чином, маємо констатувати, що значна кількість фахових публікацій, що висвітлюють результати досліджень різного спрямування, свідчить про складність і багатомірність трансформаційних процесів, пов'язаних із розвитком мережевої взаємодії, а також про значні теоретичні й практичні напрацювання, що можуть бути адаптовані до вітчизняної практики місцевого самоврядування у контексті реалізації підходу до місцевого розвитку, орієнтованого на громаду. З огляду на це, **метою статті є** визначення базових методологічних положень щодо системи цінностей, принципів та процесів мережевої взаємодії у сфері місцевого розвитку.

Виклад основного матеріалу. У фундаментальній праці «Посткапіталістичне суспільство» [20] П. Друкер наголошував, що в сучасних умовах монополія держави на управління економікою повністю втрачає свою раціональність. Він уважав, що в індустріальну епоху влади могли успішно визначати оптимальні інвестиційні пріоритети для бізнесу і безпосередньо ре-

гулювати галузеву структуру. Але в XXI столітті держава вже не є спроможною сама керувати складними системами, що працюють в режимі он-лайн. Постає питання про максимальну соціалізацію системи управління, або, на думку П. Дракера, про перехід нації до «плюралізму автономних організацій, заснованих на знаннях». Підкреслюючи, що модель централізованої держави колись змінила середньовічний феодалізм, сьогодні заміщається, в свою чергу, новим плюралізмом – у вигляді «плюралізму функцій, а не однієї політичної влади», Дракер фактично закликає до масового створення професійних мережевих організацій і їх залучення в процес управління країною [20].

Як підкреслює Т. Б'орцель, для виробництва суспільних благ держава все більше і більше залежить від інших акторів та суб-систем. У цій ситуації взаємозалежності між суспільними та приватними акторами ані ієрархія, ані ринок не є ефективними структурами для координації інтересів і ресурсів різних суб'єктів, що залучені до процесів прийняття політичних рішень. У результаті домінантною моделлю управління стають політичні мережі [17].

На думку авторів дослідження [4], постіндустріальний глобалізований світ – це не просто багатополлярний, а багатовимірний мережевий простір, де відносини гегемонії і звичної субординації відсутні. У цьому надзвичайно динамічному середовищі зароджуються нові структурно створені ланки: транснаціональні мережеві альянси замість суверенних держав і трансгалузеві кластерні мережі замість промислових галузей. За одним зі сценаріїв, подальша кластеризація світової економіки призведе до утворення ще більш потужних мережевих систем, які діють «поверх» кордонів країн і територій, що з часом «деформалізує» і політичний світовий порядок: замість регіонів як адміністративних утворень виникнуть регіональні мережеві спільноти, об'єднані спільною проектною ідеєю. Зазначені трансформації зумовлені тим, що логіка мережевого укладу, розрахована на інтерактивний характер

інноваційного процесу, вимагає формування в економічній системі розподілених центрів прийняття рішень.

У дослідженні О. Молодцова виявлено, що мережевий підхід є найбільш адекватним для реалізації принципу субсидіарності, оперативного узгодження і прийняття поліцентричних рішень з комплексу економічних, культурних та інших питань територіального розвитку. Так, у роботі [10] шляхом реалізації методологічного потенціалу поняття «мережа» теоретично обґрунтовано коректність трактування політичної мережі як елемента моделі політико-адміністративного управління процесами територіального розвитку, яка відображає комплекс поліструктурних взаємовідносин між окремими інститутами публічної влади і структурами суспільства на місцевому, регіональному, центральному рівнях його організації, що взаємодіють, керуючись спільним корпоративним інтересом, на засадах добровільності та автономності. Показано, що сфера методологічного застосування поняття «мережа» пов'язана із формуванням у структурі публічної влади гнучких автономних організаційно-управлінських систем на основі розвитку «реординаційних» та «координаційних» відносин, які дають змогу формувати множини узгоджених ієрархій політичних мереж центрального, регіонального, місцевого рівнів різної галузевої спрямованості.

Формування нового типу соціо-економічного середовища відбувається на тлі змін середовища культури, виникають нові цінності. Так, Н. Смородинська наголошує на тому, що процес поширення мережевих взаємодій у масштабах суспільства, що супроводжується зародженням потрійних і четвертих інституційних спіралей, супроводжується становленням нової культури соціальної взаємодії, коли всі національні актори, включаючи державу, йдуть від субординації і прагнуть до відносин «на рівних». Це розмиває суверенні ієрархії зсередини – веде до принципової зміни статусу держави в структурі економічної влади [13].

О. Антонова у своїй монографії робить

висновок, що в межах теорії мережевого соціального управління слід наголосити на таких ідеях, які впроваджуватимуться найближчим часом у політико-управлінську практику країн Європи: всі учасники суспільного управління діють однією командою – мають загальні цілі, завдання і не переслідують приватні інтереси; учасники обмінюються ресурсами, значущість яких визначається в процесі обміну, у зв'язку з цим моральна підтримка перетворюється на важливий ресурс у прийнятті рішень; налагодження співробітництва – процес, що передбачає взаємодію між різними учасниками, що мають власні ресурси. Таким чином, співробітництво між публічною владою та приватним бізнесом на основі вироблення єдиної платформи має більш ефективний вигляд, ніж контрактна модель відносин із одностороннім адмініструванням.

А. Ткаченко у праці [14] підкреслює, що мережі передбачають для своїх членів наявність певних спільних цілей і загального світогляду (основу якого складають цінності), а також те, що така «зв'язаність» зі свого боку надає можливості для передачі й обміну досвідом, що є важливим атрибутом для розвитку новацій та конкуренції.

Основними перевагами мережевих структур, як свідчить досвід їх використання в різних економічних системах, є:

- адаптивність до постійно змінюваних умов, швидка реакція на зміни ринкової кон'юнктури;
- концентрація діяльності учасників мережі на своїх ключових компетентностях і унікальних процесах;
- істотне скорочення витрат, їх раціональна структура;
- виключення дублювання ряду функцій учасниками мережі;
- залучення до спільної діяльності при виконанні проектів у рамках мережі компетентних партнерів, що володіють необхідним ресурсним потенціалом;
- ефективний механізм обміну інформацією між її учасниками, тиражування передового досвіду [7].

Також слід зазначити, що викори-

стання мережевого підходу дозволяє забезпечити як підвищення ефективності функціонування всієї соціально-економічної системи, так і кожного її елемента окремо.

За результатами аналізування підходів вітчизняних і зарубіжних авторів, які розкривають суть поняття «мережа» / «мережева структура», слід зазначити, що дане поняття представлено в науковій літературі досить широко й розглядається з позиції різних наукових напрямків, що доповнюють один одного. Так, В. Маковеева у роботі [7] визначає, що у більшості випадків автори розглядають мережеві структури з таких позицій:

– мережа як спосіб взаємодії по вертикалі і по горизонталі організацій, самостійних у правовому, але залежних в економічному плані;

– мережа як спосіб інтеграції організацій, тобто їх об'єднання через систему вертикальних і горизонтальних коопераційних угод, контрактів, координацію їх діяльності та залучення нових партнерів;

– мережа як інститут, що визначає правила взаємодії та інтеграції організацій економічних суб'єктів, які поділяють близьку систему цінностей.

У нашому дослідженні мережі розглядаються як спосіб інтеграції суб'єктів місцевого розвитку із подальшим вивченням процесів розвитку мережі як інституту. Пропонується введення у науково-практичний обіг поняття «мережева система місцевого розвитку». Під мережевою системою місцевого розвитку, будемо розуміти систему, яка утворює нову структуру на основі взаємодії сукупності однорідних і неоднорідних самостійних учасників мережі, пов'язаних певними інтеграційними відносинами з метою максимально ефективного використання наявного ресурсного потенціалу, які керуються загальними довгостроковими цілями розвитку території і діють за єдиними узгодженими правилами на основі визнаної учасниками системи цінностей в умовах множинності лідерства, множинності рівнів взаємодії і використан-

ня спільних комунікаційних каналів.

Можна погодитись із В. Маковсевою, яка зазначає, що авторами не завжди досить чітко розкривається зв'язок між взаємодією, інтеграцією та інститутами, які слід розглядати в якості послідовних етапів процесу формування і функціонування мережевих структур. Так, на першому етапі взаємодія між організаціями та особистостями може носити короткостроковий характер і бути спрямованим на вирішення конкретних завдань; на другому етапі зв'язки стають більш стійкими й довготривалими на базі координації та кооперації діяльності, типологія зв'язків стає складнішою, побудованою на базі інтеграції цілей і ресурсів учасників мережі. На третьому етапі інтеграційне утворення формується як інститут та передбачає встановлення внутрішніх норм мережевої координації дій учасників мережі. При тому для ме-

режевих структур як інституту є характерними як множинність лідерів, що дозволяють забезпечити стійкість та еластичність мережі, так і множинність рівнів взаємодії, оскільки кожен з учасників мережевої структури може взаємодіяти безпосередньо з будь-яким партнером, що входять у дане мережеве формування [7].

Виходячи з цього, важливе значення має категорія «мережева взаємодія» – один із варіантів співробітництва, в якому присутній прямий або опосередкований вплив суб'єктів цього процесу один на одного, що породжує їх взаємоперетворення на принципах довіри й творчості, паритетності і взаємної підтримки. У результаті утворюються нові соціотехнічні системи, що мають нові властивості й особливості суспільних відносин.

На нашу думку, до ключових цінностей мережевої взаємодії належать такі три: довіра, незалежність, відповідальність (табл. 1).

Табл. 1. Ключові цінності мережевої взаємодії

Цінність	Зміст	Особливості реалізації у мережевих системах місцевого розвитку
Довіра	Довіра може виникнути лише на основі спільних цінностей, зіставленого сприйняття соціального світу, своїх власних та інших соціальних практик, усвідомлення можливості їхнього узгодження	Розпорошення ресурсів і демократичні процедури узгодження рішень можуть значно ускладнити мережеве співробітництво, якщо не досягнуто високого рівня довіри між учасниками мережі
Незалежність	Партнери мають можливість реалізувати власні цілі і завдання, отримуючи в результаті включення в інтеграційний процес певну вигоду, проте при цьому повинні нести відповідальність за досягнення кінцевої мети діяльності мережевої структури	Між партнерами всередині мережі існує взаємозалежність, юридично автономні одиниці насправді тісно пов'язані, «зчеплені» між собою і постійно впливають один на одного
Відповідальність	Спільні цілі, незважаючи на різні обов'язки, припускають загальну зацікавленість в їх реалізації, відповідно і солідарну відповідальність за досягнення даних цілей розподіляється між партнерами, вони солідарно поділяють як успіхи, так і невдачі	Усі учасники мережі вважаються рівноправними носіями відповідальності та зобов'язань, що теоретично виключає використання ресурсів тиску

Джерело: авторська розробка на основі [6; 7; 11; 12]

За результатами аналізування комплексу чинників, що зумовлюють результативність процесів мережевої взаємодії та враховуючи результати попередніх наукових досліджень, було визначено принципи мережевої взаємодії у сфері місцевого розвитку, орієнтованого на громаду, через виявлення релевантних складових міжнародних і вітчизняних нормативних документів, упровадження яких створює підґрунтя для адаптації та подальшої імплементації апробованих і визнаних міжнародною спільнотою практик (табл. 2).

Табл. 2. Принципи мережевої взаємодії, що забезпечують результативність функціонування мережевих систем місцевого розвитку

Принцип	Зміст	Особливості реалізації у мережевих системах місцевого розвитку
1. Добровільність	Учасники мережевої взаємодії за власним бажанням утворюють мережеве об'єднання. Добровільність зв'язків забезпечує гнучкість і відкритість у мережевій структурі	Незважаючи на те, що таке партнерство часто підкріплюється відповідними документами, наприклад, договором про співробітництво або концепцією і програмою інноваційної діяльності, сторони добровільно беруть на себе ті чи інші зобов'язання й вільні у будь-який час залишити мережеве об'єднання, якщо в них змінився контекст діяльності або цільові установки
2. Спільність цілей і дій	Мережа – це завжди взаємодія між індивідами спрямована на організацію групи з метою формування колективної дії для вирішення тих чи інших проблем	Наявність партнерської угоди, що підтверджує узгодженість цілей і напрямів діяльності на довгострокову перспективу і відразу порядок взаємодії його учасників
3. Взаємна вигода (всестороння корисність)	Кожна сторона щось виграє від укладення партнерського союзу	Як правило, це не матеріальна вигода, а радше стратегічна – можливість ефективніше досягти поставлених цілей, підвищити соціальний статус структури, розширити межі популярності, організації тощо. В системі ринкових відносин часто мова йде і про фінансову вигоду, проте вона може бути відстроченою
4. Пріоритетність зв'язків	Не інститути, а саме зв'язки складають основу мережі	Вичерпне пояснення деяких соціальних феноменів, що виникають у процесах місцевого розвитку, вимагає знання взаємовідносин між інститутами, які є «вузлами» мережі
5. Колегіальність прийняття рішень	У мережеву взаємодію вступають соціальні партнери, які мають самостійність в ухваленні рішень, однак від вектора їх стратегічного і тактичного планування цілком залежить успіх спільної справи, тому важливо домовлятися про спільну діяльність на основі демократичних відносин	Мають бути утворені колегіальні органи для прийняття спільних рішень у межах мережевого об'єднання
6. Конгруентність (узгодженість дій):	Мережевими партнерами є різні організації, кожна з яких має своє керівництво, тому взаємодія буде успішною лише тоді, коли створені механізми узгодження і координації дій	Необхідно визначити організаційно-координатора або приділити окрему увагу і час прийняттю колегіальних рішень, наприклад, через Раду організацій-мережевих партнерів
7. Структурування діяльності і поділ обов'язків	Союз декількох організацій буде неефективним, якщо вони будуть дублювати обов'язки одна одної щодо одних і тих же суб'єктів або об'єктів	Для конструктивного вирішення завдань необхідно чітко позначити відповідальних за кожен вид діяльності

Джерело: авторська розробка на основі [6; 7; 11; 12]

Сформульовані принципи є складовою методологічної основи мережевої взаємодії і забезпечують результативність функціонування мережевих систем місцевого розвитку. Дотримання цих принципів має стати невід'ємною складовою діяльності посадових осіб органів місцевого самоврядування та представників інститутів громадянського суспільства під час формування та подальшого удосконалення мережевих систем в управлінні місцевим розвитком, орієнтованим на громаду.

Висновки. У статті здійснено огляд основних наукових публікацій предметної сфери дослідження (Т. Маматова), а також подано авторське формулювання поняття «мережева система місцевого розвитку»

та запропоновано базовий набір цінностей і принципів, які утворюють підґрунтя мережевої взаємодії під час формування комплексу мережевих систем в управлінні місцевим розвитком, орієнтованим на громаду (Ю. Борисенко).

Перспективи подальших досліджень. Необхідне подальше дослідження з метою розробки наукового підходу до упровадження принципів мережевої взаємодії через обґрунтування процесної моделі формування мережевої взаємодії як основи створення комплексу мережевих систем місцевого розвитку, метою якої є підвищення спрямованості діяльності органу місцевого самоврядування на забезпечення місцевого розвитку, орієнтованого на громаду.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Антонова О. В. Стратегічна компетентність державних службовців: монографія / О. В. Антонова. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 332 с.
2. Богуславська К. Мережевий підхід: причини виникнення, напрями дослідження мереж та їх типологізація / К. Богуславська // Наукові записки [Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України]. – 2006. – № 32. – С. 402-414.
3. Ганаба С. О. Мережева взаємодія як новий вид соціальних відносин / С. О. Ганаба // Філософія і політологія в контексті сучасної культури. – 2015. – № 1. – С. 33-39.
4. Катуков Д. Д. Институциональная среда глобализированной экономики: развитие сетевых взаимодействий : научный доклад / Д. Д. Катуков, В. Е. Мальгин, Н. В. Смородинская ; под. ред. Н. В. Смородинской. – М. : Ин-т эк-ки РАН, 2012. – 45 с.
5. Котуков О. Політико-управлінські мережі як чинник модернізації державного управління / О. Котуков // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2014. – № 2. – С. 119-128.
6. Ле-ван Т. Н. Сетевое взаимодействие образовательных организаций по вопросам формирования у обучающихся культуры здоровья: теоретико-методологический аспект профессиональной подготовки педагогических кадров / Т. Н. Ле-ван // Образование и наука. – 2015. – № 9. – С. 83-105.
7. Маковеева В. В. Сетевое взаимодействие – ключевой фактор развития интеграции образования, науки и бизнеса / В. В. Маковеева // Вестник Томского государственного университета. – 2012. – № 354. – С. 163-166.
8. Мелешко В. В. Мережева взаємодія як основа організації профільного навчання в освітньому окрузі сільської місцевості / В. В. Мелешко // Український педагогічний журнал. – 2016. – № 4. – С. 11-17.
9. Методология исследования сетевых форм организации бизнеса : коллект. моногр. / М. А. Бек, Н. Н. Бек, Е. В. Бузулукова и др. ; под науч. ред. М. Ю. Шерешевой ; Нац. исслед. ун-т «Высшая школа экономики». – М. : Изд. дом Высшей школы экономики, 2014. – 446 с.
10. Молодцов О. В. Політична сіть як технологія взаємодії суб'єктів територіального розвитку: сутність та концептуально-прикладні аспекти її впровадження в Україні : монографія / О. В. Молодцов. – Київ : НАДУ, 2007. – 204 с.
11. Поліщук О. Мережева взаємодія та формування колективної дії: соціально-філософський аспект / О. Поліщук // Науковий вісник. Серія «Філософія». – Харків : ХНПУ, 2016. – № 48 (частина I). – С. 201-211.
12. Сморгунів Л. От электронного государства к электронному правлению: смена парадигмы / Л. Сморгунів // Политическая наука. – 2007. – № 4. – С. 20-49.
13. Смородинская Н. В. Смена парадигмы мирового развития и становление сетевой экономики / Н. В. Смородинская // Экономическая социология. – 2012. – Т. 13. – № 4. – С. 95-115.
14. Ткаченко А. В. Теоретико-концептуальний аналіз поняття «політичної мережі» / Ткаченко А. В. // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили]. Сер. : Політо-

логія. – Т. 162. – № 150. – С. 69-72.

15. Чикаренко І. А. Формування системи управління інноваційним розвитком територіальних громад : монографія / І. А. Чикаренко. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2014. – 338 с.

16. Шабан К. С. Класифікація міжорганізаційних об'єднань в контексті формування інноваційної політики промислово-виробничого підприємства / К. С. Шабан, О. В. Зозульов // Актуальні проблеми економіки та управління. – 2015. – № 12.

17. Borzel T. A. Networks: reified metaphor or governance panacea? / T. A. Börzel // Public Administration. – 2011. – Vol. 89. – № 1, P. 49-63.

18. Borzel T. A. Organizing Babylon – On the Different Conceptions of Policy Networks / T. A. Börzel // Public Administration. – 1998. – Vol. 76. – № 2. – P. 253-273.

19. Castells M. The Rise of the Network Society ; 2nd ed., with a new pref / M. Castells. – Chichester: John Wiley & Sons Ltd, 2010. – 598 p.

20. Drucker P. F. The society of organizations / P. F. Drucker // Post-Capitalist Society. – 1993. – P. 43-60.

21. Haggins R. The Success and Failure of Policy-Implanted Inter-Firm Network Initiatives: Motivations, Processes and Structure / R. Huggins // Entrepreneurship & Regional Development. – 2000. – Vol. 12. – № 2. – P. 111-135.

22. Rhodes R. A. W. New directions in the study of policy networks / R.A.W. Rhodes, D. Marsh // European Journal of Political Research. – 1992. – Vol. 21. – № 1. – P. 181-205.

23. Webser J. Networks of Collaboration or Conflict? Electronic Data Interchange and Power in the Supply Chain / J. Webster // The Journal of Strategic Information Systems. – 1995. – Vol. 4. – №. 1. – P. 31-42.

REFERENCES:

1. Antonova, O.V. (2017) *Stratehichna kompetentnist' derzhavnykh sluzhbovtziv: monohrafiya [Strategic competence of civil servants]*. Dnipro: Dnipropetrovs'k Regional Institute of Public Administration, National Academy of Public Administration, Office of the President of Ukraine [in Ukrainian].

2. Bohuslavskaya, K. (2006) *Merezhevyy pidkhid: prychny vynyknennya, napryamy doslidzhennya merezh ta yikh typolohizatsiya [Network Approach: Causes of Emergence, Directions of Research of Networks and Their Typologization]*. *Scientific Notes (Institute of Political and Ethnonational Studies. I.F. Kuras of the National Academy of Sciences of Ukraine)*, 32, 402-414 [in Ukrainian].

3. Hanaba, S.O. (2015) *Merezheva vzayemodiya yak novyy vyd sotsial'nykh vidnosyn / [Networking as a new form of social relations]*. *Philosophy and political science in the context of modern culture, 1*, 33-39 [in Ukrainian].

4. Katukoff, D., Malyguin, V., & Smorodinskaya, N. (2012) *Institutsional'naya sreda globalizirovannoy ekonomiki: razvitiye setevykh vzaimodeystviy [Institutional Environment in a Globalized Economy: the Development of Network Interactions]*. Moscow: Institute of Economy, Russian Academy of Sciences [in Russian].

5. Kotukov, O. (2014) *Polityko-upravlin'ski merezhi yak chynnyk modernizatsiyi. derzhavnoho upravlinnya [Political and management networks as a factor of modernization. Public Administration]*. *Public Administration and Local Self-Government*, 2, 119-128 [in Ukrainian].

6. Levan, T.N. (2015) *Setevoye vzaimodeystviye obrazovatel'nykh organizatsiy po voprosam formirovaniya u obuchayushchikhsya kul'tury zdorov'ya: teoretiko-metodologicheskyy aspekt professional'noy podgotovki pedagogicheskikh kadrov [Network cooperation of educational organizations for building a culture of healthy and safe lifestyle: theoretical-methodological aspect of vocational staff training]*. *Education and Science*, 9, 83-105 [in Russian].

7. Makoveyeva, V.V. (2012) *Setevoye vzaimodeystviye – klyuchevoy faktor razvitiya integratsii obrazovaniya, nauki i biznesa [Network interaction: the key factor of education, science and business integration]*. *Bulletin of Tomsk State University*, 354, 163-166 [in Russian].

8. Meleshko, V.V. (2016) *Merezheva vzayemodiya yak osnova orhanizatsiyi profil'noho navchannya v osvitu omu okruzi sil's'koyi mistsevosti [Networking as the basis of the organization of the profession-oriented learning in the educational district of the countryside]*. *Ukrainian Pedagogical Journal*, 4, 11-17 [in Ukrainian].

9. Sheresheva, M.Y., Beck, M.A., Beck, N.N., Buzulukova, E.V., Kolesnik, N. A. & Lyubakova, N. M. et al. (2014) *Metodologiya issledovaniya setevykh form organizatsii biznesa [Methodology of research of network forms of business organization]*. Moscow: Izdat. dom Gos. un-ta – Vysshey shkoly ekonomiki [in Russian].

10. Molodtsov, O.V. (2007) *Politychna sit yak tekhnolohiya vzayemodiya subyektiv terytorialnoho rozvytku: sutnist ta kontseptualno-prykladni aspekty yiyi vprovadzhennya v Ukrayini: monohrafiya [Political network as a technology of territorial development subjects' interaction: the essence and*

- conceptual and applied aspects of its introduction in Ukraine*]. Kiev: National Academy of Public Administration, Office of the President of Ukraine [in Ukrainian].
11. Polishchuk, O. (2016) Merezheva vzayemodiya ta formuvannya kolektyvnoi diyi: sotsialno-filosofs'kyi aspekt [Network interaction and formation of collective action: social-philosophical aspect]. *Bulletin of the Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda «Philosophy»*, 48 (1), 201-211 [in Ukrainian].
 12. Smorgunov, L. (2007) Ot elektronnoho gosudarstva k elektronnomu pravleniyu: smena paradigmy [From e-government to e-governance: Change of Paradigm]. *Political Science*, 4, 20-49 [in Russian].
 13. Smorodinskaya, N. (2012) Smena paradigmy mirovogo razvitiya i stanovleniye setevoy ekonomiki [The Global Paradigm Shift and the Emanation of a Network Economy]. *Economic Sociology*, 13 (4), 95-115 [in Russian].
 14. Tkachenko, A.V. (2011) Teoretyko-kontseptual'nyy analiz ponyattya «politychnoyi mrezhi» [Theoretical and conceptual analysis of the concept of «political network»]. Scientific papers (Black Sea State University named after Petro Mohyla). *Politology*, 162 (150), 69-72.
 15. Chykarenko, I.A. (2014) *Formuvannya systemy upravlinnya innovatsiynym rozvytkom terytorial'nykh hromad* [Formation of the management system for the innovative development of territorial communities]. Dnipro: Dnipropetrovs'k Regional Institute of Public Administration, National Academy of Public Administration, Office of the President of Ukraine [in Ukrainian].
 16. Shaban, K.S. & Zozulov, O.V. (2015) Klasyfikatsiya mizhorhanizatsiynykh obyednan v konteksti formuvannya innovatsiynoyi polityky promyslovo-vyrobnychoho pidpryyemstva [Classification of Interorganizational Associations in the Context of the Formation of an Innovative Policy of the Industrial-Industrial Enterprise]. *Actual problems of economics and management*, 12 [in Ukrainian].
 17. Borzel, T.A. (2011) Networks: reified metaphor or governance panacea? *Public Administration*, 89 (1), 49-63.
 18. Borzel, T.A. (1998) Organizing Babylon – On the Different Conceptions of Policy Networks. *Public Administration*, 76 (2), 253-273.
 19. Castells, M. (2010) *The Rise of the Network Society*; 2nd ed., with a new pref. Chichester: John Wiley & Sons Ltd.
 20. Drucker, P.F. (1993) The society of organizations. *Post-Capitalist Society*.
 21. Haggins, R. (2000) The success and failure of policy-implemented inter-firm network initiatives: motivations, processes and structure. *Entrepreneurship & Regional Development*, 12 (2), 111-135.
 22. Rhodes, R.A.W. (1992) New directions in the study of policy networks. *European Journal of Political Research*, 21 (1), 181-205.
 23. Webser, J. (1995) Networks of Collaboration or Conflict? Electronic Data Interchange and Power in the Supply Chain. *The Journal of Strategic Information Systems*, 4 (1), 31-42.

Борисенко Юрій Васильович – аспірант

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Адреса: 49044, м. Дніпро, вул. Гоголя, 29

Email: uvbor@ukr.net

Маматова Тетяна Валеріївна професор, доктор наук з державного управління

Дніпропетровський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України

Адреса: 49044, м. Дніпро, вул. Гоголя, 29

Email: tatyana.mamatova@gmail.com

Borysenko Yury V. – postgraduate student

Dnipropetrovsk Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine

Address: 29, Hoholia str., Dnipro, 49044, Ukraine

Email: uvbor@ukr.net

Маматова Tetiana V. – Full Prof. Dr.

Dnipropetrovsk Regional Institute of Public Administration of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine

Address: 29, Hoholia str., Dnipro, 49044, Ukraine

Email: tatyana.mamatova@gmail.com

ORCID 0000000318445377